

## Bokanmeldelse

### ***Førskolelærer og leder – en kompleks og viktig oppgave***

av Unni Bleken

124 s. Pedagogisk Forum. ISBN 82-7391-121-7

Bokanmeldelse v/ Tora Korsvold

Førskolelærer og nestor på barnehagefeltet, Unni Bleken, har skrevet boka *Førskolelærer og leder*. Det er en lettlest liten bok om ledelse på feltet barnehage. Boka bygger ikke på forskning i tradisjonell forstand, men er heller et ”håndslag til førskolelærerne, til en presset yrkesgruppe” som hun selv skriver. Ifølge forfatteren skal boka oppfattes som en argumentsamling.

Bokas styrke ligger i en helhetlig tilnærming til ledelse i og av barnehagen, ikke bare den daglige ledelse ved avdelingslederen, men også hvilke verktøy og rammer samfunnet skaper for ledelse på en arena som har blitt en stadig viktigere del av barns hverdagsliv.

*Førskolelærer og leder* inneholder ingen gjennomgang av ulike teorier om ledelse, og heller ikke drøftinger av dilemmaer og ulike veivalg som kunne gi innsikt i de store utfordringene innen ledelse som ligger foran oss. Forfatteren forholder seg imidlertid kritisk til dagens utvikling på barnehagesektoren. Tidligere fastlagte rammer for barnehagens utforming har kommet under større press. Årsaken er at myndighetene ønsker å minske de samfunnsøkonomiske omkostningene ved en fullt utbygd barnehage. Barnehageplass til alle barn vil selvsagt koste, men denne utbyggingen går gjerne under begrepet ”kvalitetsheving”, et begrep som Bleken forholder seg skeptisk til.

Det skjer med andre ord store endringer på barnehagefeltet, men disse endringene har hittil ikke blitt fulgt tilstrekkelig opp med systematiske undersøkelser av hvilke konsekvenser forandringene får. Etter min oppfatning trenger vi også internasjonalt en forskning som er kritisk og pågående, og som går bak formuleringer som ”kvalitetsheving”, ”kunnskapsløft” og ”til barns beste”.

Boka er strukturert i fem hovedkapitler. Det første handler om barnehagens særtrekk, det andre om endret organisering. Det tredje beskriver også endring, dvs. lederstillingene i barnehagen som er i sterk endring. I det fjerde kapitlet spørres det hva som skal ledes. Det siste kapitlet heter kort og godt "Endring må ledes". Alle kapitlene er interessant lesning, men personlig synes jeg det første og det siste var de mest tankevekkende.

Det første kapitlet handler om ulike interessegrupper og maktforhold i barnehagen. Interessene kan være motstridende, og maktforholdene svært ulike. Å se barnehagen som en kamparena kan derfor være et godt utgangspunkt. Jeg er enig med forfatteren når hun sier at det er en *pedagogisk* oppgave å ivareta barnehagens formål som en fellesarena for barn der den gode barndom leves ut. Hvis vi reduserer møtet til å bli et forhold mellom kunder eller brukere og leverandører av varer og tjenester, går noe vesentlig tapt.

Det siste kapitlet er svært bredt anlagt og handler blant annet om barns medvirkning. Også her er Bleken lite dogmatisk. Hun klarer å få fram sentrale faktorer i barns medbestemmelse i barnehagen, samtidig som hun problematiserer hvor komplekst dette spørsmålet er. I de kommende årene vil det bli langt flere barn under tre år i barnehagene. Men de aller yngste uttaler seg ikke, de uttrykker seg. For å få fatt i barnas stemme må de voksne benytte seg av flere metoder ved siden av samtaler, som f.eks. observasjoner og praksisfortellinger. Blekens hjertesukk er imidlertid dette: Jo flere barn på mindre plass med færre voksne, desto mindre mulighet har barnehagens ansatte for å kunne møte forventninger om å se det enkelte barnet, selv om de aldri så gjerne ønsker det.

Til slutt: Hvorfor kommer denne boka nå? En viktig grunn er at det over de siste årene har skjedd store omorganiseringer på barnehagesektoren, ikke minst innen den kommunale forvaltningen. Omorganiseringene får store konsekvenser for barn, foreldre og ikke minst personalet i barnehagen. Norsk barnehage har historisk vært preget av høye idealer. Hverdagen har imidlertid vært bestemt av lokale myndigheters (manglende) økonomiske disposisjoner. Nettopp dette er forfatterens agenda i dette lille kampskriftet om ledelse.

Tora Korsvold  
Norsk senter for barneforskning  
NTNU  
NO-7491 Trondheim, Norge  
e-post: tora.korsvold@svt.ntnu.no